

Marko Ampuja
Akatemiatutkija
Tampereen yliopisto, Tutkimuskeskus COMET
marko.ampuja@tuni.fi

Informaatioteknologisten innovaatiotietokurssien julkisuus ja sen historialliset muutokset: esimerkkinä Iso-Britannia

Viimeisen 30 vuoden aikana digitaalisiin informaatio- ja viestintäteknologioihin liitettyjä positiivisia määreitä on hyödynnetty uusliberalistisen hegemonian tuottamisessa kaikkialla läntisissä teollisuusmaissa. Erityisesti visionäärisinä pidetyt IT-yrittäjät (kuten edesmennyt Steve Jobs) sekä Piilaakson kaltaiset yrittäjähengellä kyllästetyt innovaatiokeskittymät – jotka ovat synnyttäneet nykyisen huipputeknologisen tuotantotavan ja sen säätelemän arjen keskeiset digitaaliteknologiat, sovellukset ja niitä kontrolloivat jättiyritykset – ovat olleet merkittävässä asemassa uusliberalismia tukevissa narratiiveissa.

Näillä tarinoilla on oma historiansa, eivätkä ne ole nousseet tyhjästä. Osana akatemiatutkimushankettani olen kerännyt eri maita koskevia media-aineistoja (USA, Iso-Britannia ja Suomi), joiden avulla tarkastelen sitä, millä tavoin informaatioteknologisista innovaatioista on keskusteltu julkisesti eri aikoina. Käsittelen tässä esityksessä sitä, millä tavoin nämä muutokset nousevat esiin Iso-Britannian mediassa. Aineistonani on kolme sanomalehteä (The Times, Financial Times ja The Guardian), joista olen kerännyt digitaalisia arkistoja hyödyntäen aihetta koskevia juttuja 1960-luvun puolivälistä nykypäivään.

Taustoitin esityksessäni aluksi informaatioteknologioita koskevan innovaatiopuheen nousua ja siihen vaikuttaneita poliittisia ja taloudellisia tekijöitä länsimaissa yleensä ja Iso-Britanniassa erityisesti. Tämän jälkeen teen alustavia havaintoja tutkimusaineistostani. Käsittelen sitä, minkälaisia teemoja, narratiiveja, toiveita ja uhkia informaatioteknologiaan on liitetty viimeisen puolen vuosisadan aikana. Jäsennän tarkasteluni teoreettisesti keskittymällä kriittisesti siihen, millä tavoin näiden diskurssien muutokset ilmentävät länsimaissa tapahtuneita historiallisia konjunktuurimuutoksia – eli siirtymää ns. keynesiläisestä valtiokapitalismista asteittain kohti ylikansallista informaatioteknologista tuotantotapaa – sekä niihin kytkeytyviä poliittis-ideologisia jännitteitä.